

tőt az álnevek, a szerzetesi nevek, a névmagyarosítások és a különbözőképen írott nevek közlésénél vezették. E beszámoló keretében nem lehet mindegyiket részletesen ismertetni, de külön figyelmet érdemel állásfoglalása, hogy a férjezett nőírókat mindig leánykori nevük alatt veszi fel és a férj, esetleg férjek nevén csak utalást találunk. Ezt a szempontot tekintetbe kellene venni már a munkák megjelenésénél és általánosítani a könyvtárak katalógusaiban is.

A magyar tudományos élet régóta várta a *Magyar írók* új sorozatának megindulását, de a kiadás terve hosszú éveken át sok viszontagságon ment keresztül. Hála és köszönet illeti meg mindazokat, kik most lehetővé tették e kötet megjelenését, de elsősorban íróját, GULYÁS PÁLT, ki ezt a hatalmas munkát ilyen kitűnő szaktudással és fáradságot nem ismerő lelkiismeretességgel oldotta meg, nagy örömeire és könnyebbségére minden kutatónak és könyvtárosnak.

HANSKARL ERZSÉBET.

Bay Ferenc: Könyvtárpolitikánk célkitűzései. Győr, 1939, Baross-ny. 19 + 1 l. 8°. (Klny. a Győri Városi Közkönyvtár Évkönyvéből.) — *Győri könyvtárstatisztikai tanulmányok.* Győr, 1939, Baross-ny. 11 + 1 l. 8°. — *Beszélgetés könyvekről, könyvtárakról.* Győr, 1939, Baross-ny. 14 + 2 l. 8°.

Az első, izléses borítólappal ellátott füzet szerzőnek a győri Városi Közkönyvtár első évkönyvében megjelent cikkét tartalmazza, különlenyomat alakjában; tartalmát az Évkönyvvel kapcsolatban már ismertette SUPKA ERVIN a Magyar Könyvszemle 1939. évi III. füzetében.

A második füzetben a szerző statisztikai adatokat közöl a győri Városi Közkönyvtárnak a legutóbbi néhány évben kifejtett jelentékeny és anyagi lehetőségeihez képest feltűnően szép működéséről, különös tekintettel a könyvtár szociális hivatására, a füzet második részében pedig újszerű kísérletről számol be: a városi adóösszeírással kapcsolatban adatokat gyűjtetett a magánosok tulajdonában levő kisebb-nagyobb könyvtárakra vonatkozólag és ezek alapján vizsgálja Győr város szellemi arculatát. Az adatok feldolgozása során kiderült, hogy Győrben magánszemélyek tulajdonában közel 144.000 kötet könyv van, ebből is legtöbb a köztisztviselők és tanárok birtokában; utánuk még a magántisztviselők és az orvosok szerepelnek nagyobb könyvtárakkal. Érdekes még megemlíteni, hogy a legnagyobb győri magánkönyvtár csaknem tízezer kötetre rúg és még jó egynehány tartalmaz többezernyi kötetet. Végül igen helyesen jegyzi meg BAY, hogy adatgyűjtése még érdekesebb volna, ha más vidéki városokban is végeztek volna már ilyeneket és adatait ezekkel össze lehetne hasonlítani. Így általánosabb következtetéseket is lehetne belőlük levonni a vidéki városok lakosainak műveltségére és szellemi életére vonatkozólag.

A harmadik füzet igen sikerült propaganda-irat a könyvtárak érdekében. BAY élvezetes stílusban vezeti be az olvasót a könyvtárak főbb problémáinak, a nyilvánosság, a dotáció, a propaganda és végül az olvasók kérdésének ismeretébe és mindezeknek a problémáknak érdekes történeti áttekintését is adja. Annyi bizonyos, hogy a könyvek és könyvtárak iránt közömbösek könnyen könyvbarátokká válhatnak, ha ezt a kedves füzetkét elolvassák.

GRONOVSZKY IVÁN.

Printing in the twentieth century. [London] 1930, The Times, XVI + 298 l. 4°.

Tíz évvel ezelőtt jelent meg ugyan a modern könyvnyomtatásnak ez az áttekintése, de hazánkban nem igen vált ismeretessé; ezért talán nem lesz teljesen fölösleges, ha néhány sort szentelünk méltatásának.

A mű különböző szerzők cikkeinek gyűjteménye; mindezek eredetileg a *Times* 1929. évi október 29-iki külön számában jelentek meg és az itt ismertetett műben újra nyomatták ki őket. A cikkek a modern könyv- és hírlapelőállítás különféle részletkérdéseit tárgyalják és bár általában szerencsésen vannak összeválogatva, mégsem alkotnak olyan szerves és arányos egységet, mint ahogyan az egy ilyen áttekintésben kívánatos volna.

A könyv első fejezete a könyvnyomtatás vázlatos történetét adja elő, továbbá foglalkozik a modern hírlapnyomással is, különös tekintettel Angliára és itt is a *Times*nek a technikai fejlődés terén játszott szerepére. — A második fejezet a betűmetszést, betűöntést, a különféle betűtípusokat és a gépszedést ismerteti, részletesen tárgyalva ez utóbbinál a különféle rendszerű szedőgépeket és sajátságait is. — A következő fejezetek — nem mindig tartva szem előtt a logikus sorrendet — ismertetik a könyv teljes nyomdai előállítását, kötését, illusztrációját, kitérve itt a különféle egy- és többszínnyomási eljárásokra is, majd foglalkoznak a hírlapkiadás és hírlapnyomás különféle kérdéseivel, különösen bőven tárgyalják a modern, nagyteljesítményű gyorsajtókat és rotációs gépeket, továbbá röviden ismertetik a papírgyártást és a nyomdafesték előállítását. — Az utolsó fejezet ízelítőt ad több európai ország, valamint az Egyesült Államok könyvkultúrájából és nyomdatechnikájának mai fejlettségéből, de Magyarországot, sajnos, hiába keressük az ismertetett államok sorában.

A szép kiállítású, bőven és jó technikával illusztrált kötet dicséretére válik a modern könyvízlésnek és nyomdatechnikának; a benne foglalt cikkek ismert nevű szakemberek tömören, de világosan megírt, a szakembert ugyan nem mindig teljesen kielégítő, de a nagyközönség számára feltétlenül igen hasznos összefoglalásai a könyv- és hírlapelőállítás egyes kérdéseiről.

GRONOVSZKY IVÁN.